

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

*Державний методичний центр
навчальних закладів культури і мистецтв*

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

**програма
для музичних училищ**

Київ - 2002

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

*Державний методичний центр
навчальних закладів культури і мистецтв*

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

**програма
для музичних училищ**

Рекомендовано для використання в навчальному
процесі мистецьких навчальних закладів

Київ - 2002

Основи психології та педагогіки: Програма /Укл. Гузій Н.В.-К.,
НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002,-16 с.

Укладач Н.В.Гузій, канд. пед. наук, доцент, викладач Київського
вищого музичного училища ім.Р.М.Глієра

Рецензенти:

А.Й. Корженєвський . керівник підрозділення
"Музична педагогіка та виховання"
Національної музичної академії України
ім.П.І.Чайковського

Л.М. Ісьянова канд. пед. наук,
викладач Національної музичної
академії ім.П.І.Чайковського,
ст. наук. співробітник
ІПППО АПН України

І.М. Шапошнікова канд. пед. наук, доцент,
зав. кафедри педагогіки
та методики початкового навчання
Національного педагогічного університету
ім.М.П.Драгоманова

Г.А.Смаглій ст.викладач, методист
Харківського музичного училища
ім.Б.М.Лятошинського

Відповідальний за випуск Стронько Т.Ф.

Редактор Колесникова Т.В.

ISBN 966-660-053-6

© Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова, 2002

©Н.В.Гузій, 2002,
©Державний методичний центр навчальних
закладів культури і мистецтв, 2002.

Пояснювальна записка

Вирішення стратегічних завдань збагачення духовного та інтелектуально-творчого потенціалу суспільства, передбачених Державною програмою "Освіта. Україна - XXI ст.", Національною доктриною розвитку освіти України в XXI ст., вимагають створення умов для ефективного формування загальної та професійної культури молоді; пошуку дієвих засобів самореалізації особистості кожної людини, серед яких особлива роль належить різним видам мистецтва, зокрема музиці. В сучасній системі музичної освіти та виховання підростаючого покоління поряд із такими формами та видами як уроки музики в загальноосвітній школі, масові музичні заходи та свята, участь у колективах дитячої художньої самодіяльності чільне місце посідає діяльність дитячих музичних шкіл, студій, музичних відділень шкіл мистецтв. Вони здійснюють музичне виховання та навчання дітей, що проявляють підвищений інтерес та схильності до музики, забезпечують поглиблену початкову музичну освіту учнів, формуючи з їх числа як музикантів-аматорів, так і майбутніх професіоналів.

Педагогічні кадри для установ початкової музичної освіти цілеспрямовано готуються в музичних училищах країни, педагогічний процес в яких передбачає як виконавську підготовку студентів за фахом, оволодіння ними музично-теоретичними, загальноосвітніми дисциплінами, так і психолого-педагогічну. В системі психолого-педагогічної підготовки поряд з методиками викладання фахових музичних дисциплін особливу роль відіграє навчальний курс "Основи психології та педагогіки". Він має за мету забезпечити фундаментальну професійну підготовку педагога-музиканта до роботи з дітьми, сприяти усвідомленню цінностей педагогічної професії та відповідальному ставленню до неї, формуванню у студентів педагогічного мислення, здатності компетентно і творчо вирішувати різноманітні педагогічні задачі.

Викладання психології та педагогіки для майбутніх педагогів закладів початкової музичної освіти в музичних училищах порівняно до інших педагогічних спеціальностей характеризується певною специфікою. Вона полягає в необхідності доповнення класичних положень психології та педагогіки відомостями з музичної психології та педагогіки, а також педагогіки початкової музичної освіти. Запропонована структура курсу передбачає послідовне оволодіння студентами основами загальної та вікової психології, основами теорії виховання, дидактики, школознавства, педагогічної майстерності, конкретизованими відповідно до особливостей педагогічної діяльності викладача ДМШ. Зміст розділів та тем розроблено відповідно до сучасного рівня наукових знань, а також із врахуванням міжпредметних зв'язків з іншими навчальними дисциплінами, зокрема з методиками.

Організація викладання курсу з основ психології та педагогіки передбачає проведення аудиторних занять у формі лекцій, семінарів, лабораторних практикумів, а також керування самостійною роботою студентів в її різноманітних видах. Технології та методи навчання студентів з курсу мають не лише забезпечувати змістовно-інформаційний аспект, а й сприяти виробленню індивідуально-творчого стилю педагогічної діяльності, формування ціннісного ставлення по професії педагога-музиканта.

Вивчення курсу "Основи психології та педагогіки" завершується підсумковою атестацією за змістом всієї програми, а її провідні питання виносяться на державну атестацію педагогічної підготовки фахівця при складанні відповідного комплексного державного екзамену.

Наведений у програмі варіант тематичного плану та розподілу навчального часу може бути змінений у залежності від обсягу годин, передбачених навчальними планами, а також від доцільності поглибленого вивчення окремих тем.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва розділів, тем	Години
Частина 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ		
1. Вступ до психології		
		6
1.1.	Предмет психології	2
1.2.	Походження та розвиток психіки	2
1.3.	Особистість та діяльність в психології	2
2. Основи загальної психології		
		21
2.1	Психічні процеси	12
2.1.1	<i>Відчуття</i>	2
2.1.2	<i>Сприймання</i>	2
2.1.3	<i>Пам"ять</i>	2
2.1.4	<i>Мислення</i>	2
2.1.5	<i>Уява</i>	2
2.1.6	<i>Увага</i>	2
2.2.	Емоційно-вольова сфера особистості	3
2.2.1	<i>Емоції та почуття</i>	2
2.2.2	<i>Воля</i>	1
2.3.	Індивідуально-психологічні властивості особистості	6
2.3.1	<i>Здібності</i>	2
2.3.2	<i>Темперамент</i>	2
2.3.3	<i>Характер</i>	2
-	3. Основи вікової психології	7
3.1.	Предмет і завдання вікової психології	1
3.2.	Психологія раннього та дошкільного дитинства	2
3.3.	Молодший шкільний вік	2
3.4.	Психологія підлітка та старшокласника	2
	Всього	34

ЗМІСТ КУРСУ

Частина II. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ		
1. Загальні основи педагогіки та школознавства		
		8
1.1	Предмет педагогіки	2
1.2	Педагогічний процес	2
1.3	Система освіти в Україні	2
1.4	Основи управління освітою	2
2. Основи теорії виховання		
		10
2.1	Сутність виховного процесу	2
2.2	Методи виховання	2
2.3	Зміст виховання	4
2.4	Суспільне та сімейне виховання	2
3. Основи дидактики		
		11
3.1	Сутність процесу навчання	2
3.2	Принципи навчання	2
3.3	Зміст освіти	2
3.4	Методи навчання	2
3.5	Форми організації навчання	1
3.6	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів	2
4. Основи педагогічної майстерності		
		5
4.1	Сутність педагогічної майстерності	2
4.2	Професійно-педагогічне спілкування	1
4.3	Педагогічна техніка	1
4.4	Педагогічний артистизм	1
Всього		34
Загалом		68

Частина 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ

I. Вступ до психології

1.1. Предмет психології

Поняття про предмет психології. Становлення і розвиток психології як науки, її основні напрямки.

Місце психології в системі наук. Структура психологічної науки, її основні галузі. Музична психологія, її предмет, історія розвитку.

Методологічні принципи та методи психології.

1.2. Походження та розвиток психіки

Психіка і нервова система та її види. Психіка і мозок.

Рефлекторна природа психіки, види рефлексів. Характеристика нервових процесів збудження та гальмування.

Розвиток психіки в філогенезі. Свідомість як вища форма психіки та продукт суспільно-історичного розвитку. Перша та друга сигнальні системи. Поняття про динамічний стереотип.

1.3. Особистість та діяльність у психології

Поняття про особистість, фактори її формування. Психологічні характеристики особистості. Структура рис особистості. Самосвідомість особистості. Музикальність як особистісна якість.

Діяльність як психологічна категорія. Діяльність і активність людини. Діяльність та дія. Уміння та навички. Діяльність та взаємодія. Психологічна структура діяльності, характеристика її основних компонентів. Види діяльності. Музична діяльність. Музичне виконавство, музичне сприймання, створення музики як форми музичної діяльності.

II. Основи загальної психології

2.1. Психічні процеси

2.1.1. Відчуття

Поняття про відчуття, їх місце в пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи відчуттів.

Види відчуттів, їх характеристика, значення для музичної діяльності.

Закономірності функціонування відчуттів: чутливість, адаптація, взаємодія.

2.1.2. Сприймання

Поняття про сприймання, його фізіологічні основи. Властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість, аперцепція, вибірковість, ілюзії.

Види сприймання. Музичне сприйняття як соціально-психологічний процес, його особливості.

2.1.3. Пам'ять

Поняття про пам'ять, її фізіологічні основи. Теорії пам'яті. Процеси пам'яті.

Класифікація видів пам'яті, їх взаємозв'язок. Умови ефективності пам'яті. Музична пам'ять, її різновиди, особливості розвитку.

2.1.4. Мислення

Поняття про мислення як вищий пізнавальний процес, його фізіологічні механізми. Мислення і мовлення. Операції мислення. Форми мислення.

Види мислення. Індивідуальні особливості мислення. Музичне мислення, його специфіка, проблеми розвитку.

2.1.4. Уява

Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Уява і фантазія як основа творчості, механізми створення образів уяви.

Види уяви, їх значення для музичної діяльності.

2.1.5. Увага

Поняття про увагу, її фізіологічні основи, особливості. Роль уваги в пізнавальній діяльності людини.

Види уваги, їх значення для музичної діяльності. Умови розвитку уваги та уважності.

2.2. Емоційно-вольова сфера особистості

2.2.1. Емоції та почуття

Загальне поняття про емоції та почуття, їх фізіологічні механізми, функції. Види емоцій. Форми переживання почуттів: афекти, настрої, фрустрація, стреси, пристрасті.

Види вищих почуттів: інтелектуальні, моральні, естетичні почуття. Музично-естетичні почуття, їх сутність, значення для різних форм музичної діяльності, умови формування та розвитку.

2.2.2. Воля

Поняття про волю, її природу, функції. Вольова дія, її етапи. Вольове зусилля, вольові якості особистості, механізми їх формування та розвитку.

Значення волі та вольових якостей особистості для музичної діяльності та музичного навчання.

2.3. Індивідуально-психологічні властивості особистості

2.3.1. Здібності

Поняття про здібності. Здібності, задатки, нахили. Фактори та передумови формування здібностей.

Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Талановитість, обдарованість, геніальність як вищі рівні здібностей. Види здібностей. Теорії музичних здібностей.

2.3.2. Темперамент

Поняття про темперамент, розвиток поглядів на темперамент в історії психології. Фізіологічні основи темпераменту і тип вищої нервової системи.

Психологічні характеристики видів темпераменту - холерика, сангвініка, флегматика, меланхоліка. Роль темпераменту в навчанні та вихованні. Значення темпераменту для музичної діяльності.

2.3.3. Характер

Поняття про характер, його походження. Характер та темперамент, характер та індивідуальність. Риси характеру, їх значення в музичній діяльності та навчанні. Акцентуації рис характеру, їх типи.

III. Основи вікової психології

3.1. Предмет і завдання вікової психології

Поняття про предмет вікової психології. Закономірності розвитку особистості в онтогенезі, його рушійні сили. Поняття про вік людини. Єдність природного та соціального у віковому розвитку особистості. Явища сензитивності та акселерації.

Періодизація вікового розвитку особистості, критерії виділення основних етапів.

3.2. Психологія раннього та дошкільного дитинства

Анатомо-фізіологічні та психологічні особливості розвитку новонародженого та немовля. Основні новоутворення у дітей раннього дитинства. Оволодіння предметною дією та розвиток мовлення.

Психологія дитини переддошкільного та дошкільного віку. Кризи трьох та шести років. Провідні види діяльності та психологічні новоутворення дітей цього віку. Розвиток самосвідомості та пізнавальних процесів. Музично-естетичний розвиток дітей дошкільного віку, особливості їх музичного навчання та виховання.

3.3. Молодший шкільний вік

Анатомо-фізіологічні передумови психічного розвитку молодшого школяра. Зміна видів діяльності та проблема готовності дитини до шкільного навчання (мотиваційної, інтелектуальної, фізичної, вольової). Психологічні новоутворення та пізнавальні процеси у молодших школярів, їх ставлення до навчання, батьків, вчителів, однолітків. Особливості організації музичного навчання та виховання молодших школярів.

3.4. Психологія підлітка та старшокласника

Загальна характеристика підліткового віку, фізіологічні передумови та психологічні новоутворення на перехідному етапі від дитинства до дорослості. Підліткова криза. Підліткові акселерація та інфантилізм. Розвиток пізнавальних процесів у підлітків та особливості їх навчання. Специфіка взаємодії підлітків з однолітками, вчителями, батьками. Педагогічні можливості мистецтва в формуванні особистості підлітків, особливості їх музичного навчання та виховання.

Фізіологічні та соціально-психологічні характеристики розвитку особистості на етапі ранньої юності. Характеристика субкультури старшокласників. Соціальне та професійне самовизначення в юнацькому віці. Формування естетичної культури юнаків. Специфіка аматорських та професійних занять музичною діяльністю.

Частина 2. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

I. Загальні основи педагогіки та школознавства

1.1. Предмет педагогіки

Поняття про педагогіку як науку та суспільне явище. Характеристика базових педагогічних категорій. Становлення педагогіки як науки, основні етапи її розвитку.

Зв'язок педагогіки з іншими науками. Сучасна система педагогічних наук, її основні галузі. Роль, функції, філософські засади мистецької освіти, її структура, види. Музична педагогіка та педагогіка початкової музичної освіти, їх завдання, зміст, особливості.

Характеристика методів науково-педагогічних досліджень, особливості їх використання в музично-виховній та музично-освітній роботі.

1.2. Педагогічний процес

Поняття про педагогічний процес як систему, характеристика її компонентів. Цілісність та багатofункціональність педагогічного процесу.

Закономірності педагогічного процесу та його етапи: підготовчий, основний, заключний.

1.3. Система освіти в Україні

Поняття про систему освіти, принципи її побудови та функціонування.

Структура сучасної системи освіти, характеристика її ланок: дошкільне виховання, загальна середня освіта та її типи, додаткова освіта та її види, професійна та вища освіта, її рівні, післядипломна освіта.

Загальне та специфічне в системі музичної освіти та виховання, її складові, види, форми на дошкільному етапі, в загальноосвітніх та профільних навчальних закладах. Професійна музична освіта, її завдання, рівні, напрямки. Роль і місце початкової музичної освіти дітей у загальній системі музичного навчання та виховання, її функції та особливості.

1.4. Основи управління освітою

Поняття про педагогічний менеджмент, його принципи.

Загальнодержавне та відомче управління освітою та культурою, керівні органи початковою музичною освітою.

Внутрішньошкільне управління, його нормативна база, структура, характеристика функцій та обов'язків педагогічних працівників дитячих шкіл естетичного виховання, їх атестація.

Організація навчально-виховного процесу в установах початкової музичної освіти, основи його планування, звітності, вимоги до ведення шкільної документації.

II. Основи теорії виховання

2.1. Сутність виховного процесу

Роль виховання в формуванні особистості. Сутнісні риси та особливості виховного процесу, його рушійні сили, закономірності. Співвідношення виховання, перевиховання та самовиховання.

Принципи виховання: гуманізм та цілеспрямованість виховання; зв'язок виховання із життям; поєднання поваги до особистості дитини з вимогливістю до неї; поєднання колективного та індивідуального у вихованні; свідомість та активність у вихованні; опора на позитивне; наступність, систематичність та послідовність у вихованні; світський характер виховання.

2.2. Методи виховання

Поняття про методи, прийоми, засоби виховання.

Проблеми вибору методів виховання та їх класифікації.

Характеристика методів формування свідомості особистості: розповідь, бесіда, диспут, приклад.

Характеристика методів організації діяльності та поведінки дітей: вправа, вимога, привчання, доручення, створення виховних ситуацій.

Методи стимулювання: заохочення, покарання, змагання, педагогічні основи їх використання.

2.3. Зміст виховання

Ціль та пріоритети виховання на сучасному етапі, педагогічні основи формування загальної культури та світогляду особистості.

Основні напрямки виховання, специфічні можливості їх реалізації в умовах початкової музичної освіти: розумове, громадянське, моральне, трудове та фізичне виховання. Естетичне виховання як пріоритетний напрямок виховної роботи в дитячих навчальних закладах початкової музичної освіти.

2.4. Суспільне та сімейне виховання

Роль системи соціальних інститутів у вихованні підростаючих поколінь, особливості соціальної роботи з різними категоріями вихованців. Педагогічні можливості музичного мистецтва в організації виховної роботи серед різних верств учнівської молоді.

Сім'я як унікальний засіб виховання, проблеми сучасної сім'ї та їх вплив на стан музичного виховання дітей. Педагогічні основи взаємодії дитячих шкіл естетичного виховання із сім'єю. Допомога батьків в організації музичного навчання учнів. Координація діяльності навчальних закладів початкової музичної освіти із загальноосвітньою школою, сім'єю по музично-естетичному вихованню школярів. Музично-просвітницька діяльність шкіл естетичного виховання серед батьків.

III. Основи дидактики

3.1. Сутність процесу навчання

Поняття про предмет дидактики та її основні категорії.

Сутнісні ознаки процесу навчання. Викладання та учіння як сторони цілісного навчального процесу.

Освітня, виховна та розвивальна функції навчання.

Основні етапи засвоєння знань: сприймання, осмислення, узагальнення, запам'ятовування, практичне використання. Мотивація навчання.

3.2. Принципи навчання

Поняття про дидактичні принципи як вихідні положення, що відображають закономірності навчання та обумовлюють вимоги до його організації. Система принципів дидактики.

Характеристика дидактичних принципів виховуючого навчання, науковості, доступності, систематичності, наочності, свідомості та активності, індивідуалізації навчання, міцності знань. Особливості реалізації принципів дидактики в навчальному процесі установ початкової музичної освіти.

3.3. Зміст освіти

Поняття про зміст освіти, фактори його оновлення. Знання, уміння, навички в структурі змісту освіти. Знання про світ і способи діяльності, досвід здійснення діяльності, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до світу як елементи змісту освіти.

Навчальний предмет як засіб реалізації змісту освіти. Навчальні плани та програми як нормативна база змісту освіти. Характеристика навчальних планів різних типів установ початкової музичної освіти. Навчальні програми предметів у дитячих школах естетичного виховання, особливості навчальних програм виконавських дисциплін.

Відображення змісту освіти в підручниках та навчальних посібниках. Характеристика посібників для навчальних закладів початкової музичної освіти.

3.4. Методи навчання

Поняття про методи, прийоми, засоби навчання. Сучасні підходи до класифікації методів навчання.

Словесні методи навчання: пояснення, розповідь, лекція, бесіда. Робота з книгою та художня драматизація.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація, застосування відеотехніки, особливості їх використання в музичному навчанні.

Практичні методи навчання, роль вправ, творчих завдань, їх особливості в музичному навчанні.

Методи проблемного та евристичного навчання.

Оптимальний вибір методів навчання як передумова педагогічної майстерності.

3.5. Форми організації навчання

Поняття про організаційні форми навчання, історію їх розвитку.

Урок як провідна форма навчання в школах України. Типи та структура уроку. Особливості уроків виконавських дисциплін у музичному навчанні.

Нестандартні уроки та допоміжні форми організації навчання. Дидактичні основи організації самостійної роботи учнів установ початкової музичної освіти.

3.6. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів

Поняття про контроль навчальної успішності, його роль та основні функції.

Педагогічні вимоги до контролю навчання. Види та форми контролю успішності учнів. Особливості оцінювання результатів успішності музичного навчання в установах початкової музичної освіти.

IV. Основи педагогічної майстерності

4.1. Сутність педагогічної майстерності

Роль педагогічної майстерності в загальній системі професіоналізму педагогічних працівників. Еволюція поглядів на проблему педагогічної майстерності в історії педагогічної думки. Нормативне та творчо-активне в педагогічній майстерності.

Педагогічна діяльність та особистість вчителя в системі педагогічної майстерності.

Педагогічна майстерність та її структура. Характеристика професійно-педагогічної спрямованості, компетентності, техніки, здібностей як компонентів педагогічної майстерності.

4.2. Професійно-педагогічне спілкування

Значення спілкування в цілісній системі майстерності та професіоналізму педагога. Мета, функції, види педагогічного спілкування. Діалогічність як передумова культури педагогічної взаємодії.

Стилі педагогічного спілкування. Характеристика стилів педагогічного спілкування, особливості їх використання в умовах початкової музичної освіти.

Структура педагогічного спілкування, основні етапи процесу педагогічного спілкування та вимоги до їх організації.

Порушення та бар'єри педагогічного спілкування. Педагогічні конфлікти, їх види, шляхи продуктивного вирішення. Педагогічний такт і культура педагогічного спілкування.

4.3. Педагогічна техніка

Поняття про професійно-педагогічну техніку, її значення в загальній системі педагогічної майстерності, творчості, професіоналізму. Зовнішня та внутрішня педагогічна техніка. Вербальні та невербальні засоби педагогічної техніки.

Характеристика вербальної педагогічної техніки. Мовлення педагога як психолінгвістична та психоакустична система. Вимоги до педагогічного мовлення, шляхи подолання типових недоліків професійного мовлення учителя.

Характеристика невербальної педагогічної техніки. Міміка, її використання в педагогічній праці. Пантоміміка та її складові: жести, постава, хода, розташування у просторі, вбрання педагога. Естетичні вимоги до зовнішності педагога.

4.4. Педагогічний артистизм

Роль внутрішньої психотехніки педагога в керуванні творчим самопочуттям. Спільне та відмінне в педагогічному та театральному мистецтві. Елементи театральної та режисерської майстерності в педагогічній діяльності. Поняття про режисуру педагогічної дії, педагогічний артистизм, педагогічну імпровізацію.

Система Станіславського та можливості її використання в педагогічній діяльності для створення творчого самопочуття вчителя-вихователя, особливості застосування сценічної гри в професійній діяльності педагога-музиканта.

Переконання та навіювання як способи музично-педагогічного впливу, їх психологічні механізми, спільні та відмінні риси.

Рекомендована література до частини 1 "Основи психології":

- Ветлугина Н.А. Музыкальное развитие ребенка.-М.,1968.
Вікова та педагогічна психологія: Навч. пос. К., Просвіта, 2001.
Возрастная и педагогическая психология /Под ред. А.Петровского.-М., 1979.
Восприятие музыки: Сб.ст./Сост. В.Максимов.-М.,1980.
Жижина М.В. Внимание музыканта-исполнителя.-Саратов, 2000.
Загальна психологія: Навч. пос.-К., "АПН", 1999.
Костюк О.Г. Сприймання музики та художня культура слухача.-К., 1965.
Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования.-К., 1989.
Назайкинский Е.О. О психологии музыкального восприятия.-М., 1972.
Науменко С.І. Основи вікової музичної психології.-В 2-х част.-К., 1995.
Остроменский В.Д. Восприятие музыки как педагогическая проблема.-К., 1975.
Петрушин В.И. Музыкальная психология: Уч. пос.-М., Владос, 1997.
Психология: уч. пос для пед уч-щ/ Под ред. Крутецкого В.А.-М., Просвещение, 1986.
Сабуров А.С. Психология: курс лекцій.-К., Лекс, 1996.

- Теплов Б. Избранные психологические труды В 2-х тт. М., 1985.
Тихомирова Н.Ф., Склиар Л.Л. Музыкальная психология: уч. пос.-К., Глобус, 2001.
Хрестоматія по возрастній і педагогічній психології /Под ред І.Ільєсова, В.Ляудис.-М., 1980.
Хрестоматія по общей психології /Под ред. А.Петровського.-М., 1987.

Рекомендована література до частини 2 "Основи педагогіки":

- Авратинер В.В., Халабузарь П.В. Становление и развитие музыкального образования в СССР.-М., 1971.
Андреев В.И. Педагогика.-Казань, 2000.
Асафьев Б. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании.-М., 1973.
Брук Г.Б. Об опыте организации труда преподавателей музыкальных школ.-Пермь, 1980.
Вопросы методики начального музыкального образования: Сб. ст. /Ред-сост. В.Руденко.-М., 1981.
Кабалевский Д.Б. Воспитание ума и сердца.-М., 1981.
Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва.-К., Вища школа, 1993.
Лагутин А. Основы педагогіки музыкальной школы.-М., 1985.
Педагогіка: уч. пос. для пед уч-щ по специальности "Музыкальное воспитание".-М., 1987.
Педагогічна майстерність /Под ред. Зязюна І.А.-К., Вища школа.-1997.
Педагогічна творчість і майстерність: хрестоматія /Укл. Гузій Н.В.-К., ІСДО, 2000.
Подласый И.П. Педагогіка. Новый курс.-В 2 кн.-М., Владос, 1999.
Проблемы музыкального образования: Сб. ст. преподавателей КГМУ им. Р.М. Глиэра.-К., 1993.
Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. пос.-Тернопіль, 1999.

Навчальне видання

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

програма
для музичних училищ

Укладач Гузій Наталія Василівна

Редактор Т.В. Колесникова

Підписано до друку 07.02.2002р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 0,93. Наклад 100 прим.
Зам. № 85

Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
Друкарня НПУ імені М. П. Драгоманова.
01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
■ (044) 221-99-26